

NORDNORSK KUNSTMUSEUM

TROMSØ

Norsk Kulturråd
Grev Wedels plass 1
Postboks 101 Sentrum
0102 Oslo

NORSK KULTURRÅD	
Se/dok.nr.:	06/26-6
18 APR 2007	
AP. nr.:	309
Merk:	

Deres ref.:
06/00026-5 AA 309

Vår ref.:
2007/117/JMB

Dato:
17. april 2007

Høringsuttalelse ang. utredningen "Å bevare det flyktige" om nasjonalt arkiv for bevaring av videokunst.

Som påpekt i utredningen fra Simonsen, er problematikken rundt bevaring av videokunst mangefasettert. Vi ønsker å påpeke noen av de typisk "museale" hensyn som bør tas i den endelige utredningen.

Det er ved Nordnorsk Kunstmuseum avsatt et eget visningsrom for videokunst. Museet eier pr. april 2007 ni digitale kunstverker. Det eldste av disse er fra 1997. Allerede i dag viser noen av disse tegn til fysisk slitasje på CD/DVD-platene.

For museene er det to vesentlige spørsmål som bør avklares. Det ene er de museale interesser knyttet til rettigheter, det andre er konserveringsmessige hensyn.

1) Kjøpers eksklusive rettigheter

De fleste kunstvideogrammer som hittil har vært ervervet av institusjonene, enten direkte fra kunstnerne eller gjennom kulturrådets innkjøpsordninger etc., er enten såkalte unika, eller produsert i begrenset opplag, på linje med den nummerering man finner anvendt for grafikk og fotografi. Et viktig prinsipielt skille som her bør trekkes, er imidlertid at mens man for tradisjonell grafikk vedkommede kjøper en fysisk gjenstand (det grafiske bladet), kjøper man i tilfellet med videoinstallasjoner ett eksemplar av visningsretten. I disse tilfellene (der opplaget er begrenset eller visningsretten unik) legges det klare begrensninger på hvilke muligheter det gis til å inkludere verkene i en nasjonal visningsordning, enten denne skjer over internettet eller på annen måte ved andre institusjoner enn hos kjøper. Disse spørsmålene er berørt i rapporten s. 35. Det er etter vårt skjønns behov for en prinsippavklaring i samråd med kunstnerorganisasjonene.

2) Konserveringshensyn

For den enkelte institusjons vedkommede er det dessuten også viktig at verkene foreligger i et digitalt format som muliggjør kopiering uten kvalitetstap. Dette gjelder både muligheten til sikkerhetskopiering til server/harddisk og fremstilling av visningskopier slik det hjemles i

åndsverkslovens §16. Det vil være ønskelig med anbefalinger til kunstnerne om slike standarder. Noe av problemet her, er at enkelte verker leveres fra kunstner i digitale formater eller med kopisperrer som gjør det vanskelig for museet å ivareta de rettigheter som åndsverkslovens paragraf innrømmer kjøper, jfr. for eksempelforskriftenes §1-2 om ukurant utstyr.

Risiko for illegitim spredning av ukryptert materiale kan reduseres ved at de ulike eksemplarer som sendes kjøper utstyres med digital signatur eller "fingeravtrykk" slik at eventuelle brudd på kunstnerens rettigheter er lett sporbar. Denne teknologien foreligger allerede i dag.

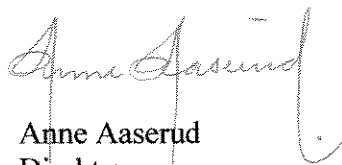
Om sentral arkivering av videokunst.

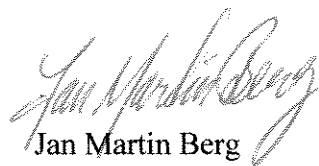
Uavhengig av unika-prinsipper, er det likevel av nasjonal interesse at man ut fra bevaringshensyn får i stand en sentralisert ordning for bevaring av "mastere"/"submastere". Disse bør følge de samme retningslinjer for kopierbarhet som nasjonalbiblioteket per i dag har for digitale verker, det vil si:

- a) at det bør vurderes avleveringsplikt av s.k. "submastere" til en sentral institusjon for oppbevaring. Avleveringsplikten bør gjelde alle videokunstverker som kjøpes inn av det offentlige. Frivillige løsninger for verker til privateide arbeider/bestillingsverk til selvstendige institusjoner bør også vurderes.
- b) at disse digitale eksemplarene skal kreves levert i åpne, ukrypterte formater som muliggjør 1:1-kopiering for å hindre kvalitetsreduksjon ved kopiering.

En slik oppbevaring kommer ikke i konflikt med kjøpers eksklusive rettigheter, men kan tvert i mot være en ekstra sikring for ettertiden, i alle fall inntil man ved norske museums-institusjoner har etablert de nødvendige felles retningslinjer for konservering av digitalt kunstnerisk materiale. Et slikt sentralt arkiv vil dessuten være av stor betydning for studenter og forskere i kunsthistorie.

På vegne av Nordnorsk Kunstmuseum
17. april 2007

Anne Aaserud
Direktør

Jan Martin Berg
Fagkonsulent